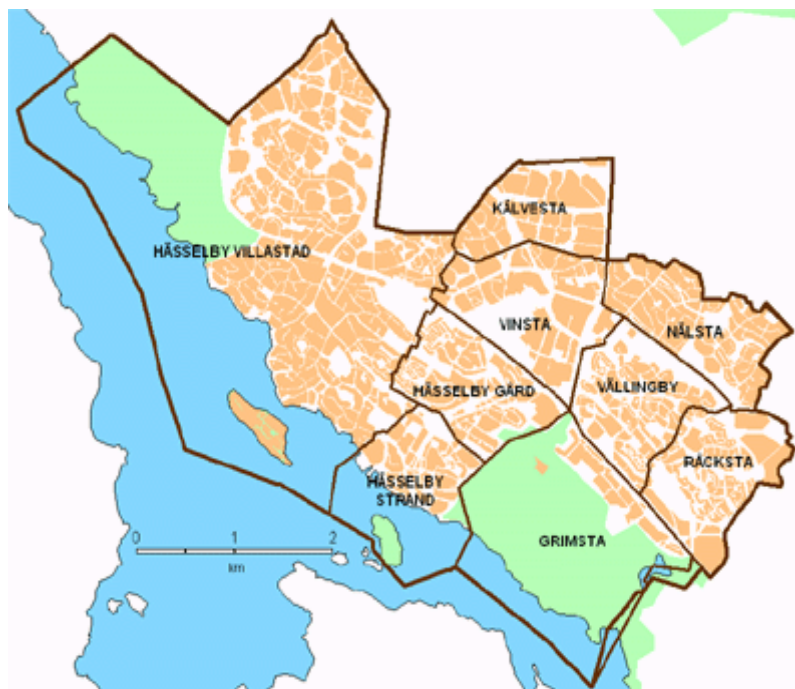

Projektplan

Intensivbehandling i utsatta familjers vardagsmiljö

**Hässelby - Vällingby
stadsdelsförvaltning**

Öppenvårdssektionen

Familj och Rådgivningsgruppen

Projektplan för projektet

Inledning – bakgrund till projektet

Hässelby - Vällingby stadsdelsförvaltning är en av Stockholms stads 18 stadsdelar. Här bor drygt 57 000 invånare, att jämföra med en mellanstor svensk stad. Området omfattar stadsdelarna Hässelby Gård, Hässelby Strand, Hässelby Villastad, Grimsta, Källvesta, Nälsta, Räcksta, Vinsta och Vällingby.

Nuvarande forskning och erfarenhet visar att placering av barn/ungdomar utanför hemmen sällan leder till hållbar positiv utveckling för barnen/ungdomarna.

I Hässelby - Vällingby stadsdelsförvaltning är vi därför angelägna om att erbjuda stöd och resurser till familjer med barn i deras hemmiljö.

Öppenvårdssektionens familj- och rådgivningsgrupp arbetar med stödinsatser till familjer med barn på remiss från stadsdelens barn- eller ungdomsgrupp. Vi tar dessutom emot familjer som själva söker stöd utifrån med ett begränsat uppdrag på högst fem rådgivande samtal.

Vi har inom familj- och rådgivningsgruppen diskuterat kring familjer där våra insatser har känts otillräckliga, och har funderat över hur vi skall möta familjernas behov på ett bättre sätt. Vi upplever att dessa familjer behöver ett mycket mer intensivt stöd än vad vi i dag har möjlighet att ge och tror att vi med en intensiv insats skulle kunna ändra destruktiva mönster. Men för att detta ska vara möjligt måste intensivinsatserna koncentreras kring ett fåtal familjer.

De familjer som avses har ofta mångfacetterade behov. Det handlar om missbruk hos föräldrarna och/eller långvariga konflikter mellan föräldrar som bor tillsammans eller som skilts – ibland med hot om våld eller våld mellan föräldrarna eller mellan förälder och barn. Det kan också röra sig om föräldrar med oförmåga utifrån egen sjukdom eller egna psykiska problem. Ofta har barn och ungdomar i dessa familjer också uttalade problem med kriminalitet, självskadebeteende, skolproblem, svårighet att hantera ilska, eller psykiska problem i olika former. Många föräldrar och barn/ungdomar i dessa familjer har uttryckt maktlöshet inför hela sin livssituation – relationsmässigt och i förhållande till myndigheter och skola.

Syfte

Syftet med projektet är att erbjuda intensiva insatser för utsatta familjer med barn i åldern 0-18 år, under en begränsad period av en termin.

Familjerna erbjuds reella möjligheter till förändring genom en intensiv period av stöd på många olika områden för att undvika placering av barnen utanför hemmet.

Insatserna skall utformas utifrån utredande socialsekreterares kännedom om familjen och utifrån varje familjemedlems beskrivning av sina behov, med regelbunden uppföljning och utvärdering tillsammans med familjen minst var sjätte vecka så att arbetet kontinuerligt anpassas efter deras behov.

Aktualisering och avtal

Utredande socialsekreterare på barn- eller ungdomsgruppen aktualiserar behov av intensiva insatser för en familj. Chefen på barn- och ungdomsgruppen och chefen för Öppenvårdssektionen prioriterar vilka av de aktuella familjerna som blir aktuella för insatser.

Samverkansmöte sker mellan projektets socialsekreterare och utredande socialsekreterare samt andra professionella som arbetat med insatser kring familjen tidigare för att få en inblick i vilka insatser som varit verksamma för familjen.

Familjen träffar socialsekreterarna och andra viktiga personer vid ett eller flera nätverksmöten där familjen får uttrycka sina behov och idéer samtidigt som nätverket runt familjen uttrycker sina idéer.

Arbetet resulterar i ett gemensamt avtal där tydliga mål och metoder för arbetet görs upp tillsammans med familjen.

Arbetet följs upp och utvärderas minst var sjätte vecka tillsammans med utredande socialsekreterare och eventuellt andra som gör insatser i familjen.

Meningen är att arbetet skall kunna förändras och styras utifrån familjens behov och förändras under terminens gång.

Projektets utformning

Fyra socialsekreterare arbetar intensivt med insatser i 3-5 familjer. Varje familj har kontakt med två socialsekreterare. Alla socialsekreterare har dygnetruntjour var fjärde vecka och finns då till för alla familjer i projektet.

Omfattningen av insatsen är beroende av problematikens komplexitet.

Arbetet sker utifrån familjens behov – i hemmet, i skolan, på fritiden.

Föräldrarna erbjuds föräldrautbildning utifrån behov, t.ex. Komet eller Behandlingskomet.

Familjen kan ha daglig kontakt vid behov.

En socialsekreterare kommer att vara tillgänglig för familjerna dygnet runt per telefon.

Behandlingstiden är en termin – arbetet följs upp minst var sjätte vecka tillsammans med utredande socialsekreterare.

Metoder

Vägledande för allt vårt arbete i familj- och rådgivningsgruppen är att arbeta utifrån ett barnperspektiv och utifrån vår gemensamma värdegrund:

- Vi människor har alla samma värde.
- Människan som sitter framför mig och behöver hjälp hade kunnat vara jag själv.
- Det är med ett *bra möte* där jag når och förstår brukaren som jag kan uppnå en skillnad. Jag måste *höra* vad den hjälpsökande önskar och behöver och jag måste vara *tydlig* i det jag förmedlar. Samtidigt ska brukaren känna att jag är *genuint intresserad* av att hjälpa. Detta visar jag genom respekt, empati, förståelse och tydlighet.
- Placering utanför hemmet löser sällan grundproblemet. Arbetet måste ske inom familjen och i nätverket.
- Ta vara på det positiva och det välfungerande hos den hjälpsökande.

Exempel på metoder som vi kommer att använda i projektet med intensivt familjearbete är:

- Familjeterapeutiskt arbete i samtal med familjemedlemmar (Marte Meo, rollspel, samtal)
- Miljöterapeutiskt arbete i hemmet eller på fritid utanför hemmet baserat på behov och önskningar hos familjen.
- Arbete med barn/ungdom på fritid, i skolan
- Erbjudande till barn/ungdom om t.ex. grupp för barn till missbrukare, ART-grupp eller ART enskilt, egna enskilda stödsamtal.
- Erbjudande om Komet eller Behandlings Komet för föräldrar.

- Erbjudande om grupp för kvinnor utsatta för våld.
- Andra erbjudanden som kan utformas tillsammans med familjen och barnen utifrån familjens /barnens specifika behov.
- Tydlig planering, tydliga avtal och regelbunden uppföljning såväl av uppdrag och vårdplan som behandlingssprocessen.
- Strukturerad samverkan med såväl interna som externa samverkansparter efter familjens behov.

Förväntat resultat

Vi utgår från att vårt arbete leder till att:

- Att minska destruktiva mönster i familjerna för att på det sättet motverka ett framtida missbruk och/eller andra svårigheter hos barn och ungdomar.
- Föräldrarnas förmåga att se och tillgodose sina barns behov ska ha ökat.
- Familjens sammanlagda problematik ska avsevärt ha minskat.
- Barn och ungdomar ska ha en dagligt fungerande sysselsättning.
- Reguljära öppenvårdsinsatser ska fortsättningsvis vara tillräckliga.

Projektets budget och resursfördelning

Eftersom projektet kommer att vara en del i en redan pågående verksamhet inom Öppenvårdssektionen kommer redan befintliga resurser kunna nyttjas inom projektets ramar såsom exempelvis lokaler. Projektet kommer också att kunna ta del av olika kompetenser och verksamheter inom Öppenvårdssektionen såsom Marte Meo och olika föräldrautbildningar. Budgeten kommer att redovisas och preciseras separat.

Utvärdering/uppföljning och dokumentation

Den övergripande målsättningen med Projektets utvärdering och uppföljning är att göra en analys av familjernas behov och vilka resultat behandlingsmodellen ger. Resultaten skall ligga till grund för behandlings- och verksamhetsplanering, metod-, kvalitets- och kunskapsutveckling. Uppgifterna skall också ge nödvändiga kunskaper till familjerna själva, behandlare, verksamhetsansvariga och politiker, om målgruppen och Projektet samt om verksamheten ger avsedda effekter i människors liv. Utvärderingsmaterialet är också format som ett behandlingsinstrument och utgår ifrån Projektets förväntade resultat.

En person som inte deltar i behandlingsarbetet kommer att utvärdera projektet. Denna utvärdering kommer att presenteras i rapportform.

Målgruppsbeskrivning

Målgruppsbeskrivningen innefattas bland annat av medborgarskap, utbildningsnivå och hälsotillstånd, tidigare insatser, huruvida någon i familjen blivit utsatt för misshandel eller sexuella övergrepp under uppväxten, föräldrarnas huvudsakliga försörjning, eventuellt missbruk hos föräldrarna och föräldrarnas omsorgsförmåga före behandlingen. Beträffande målgruppsbeskrivningen för barn och ungdomar hämtas även uppgifter in om de har vuxit upp hos sina biologiska föräldrar före och efter de första två åren, familjehemsplacerade syskon, kriminalitet och missbruk.

Målgruppsbeskrivningen ifylls alltid snarast efter påbörjad behandling samt inför avslut. Informationen hämtas i huvudsak från utredningar eller annat skriftligt material men kan kompletteras genom samtal med familjen. Syftet med målgruppsbeskrivningen är att få

kunskap om de familjer som är i behov av intensiva insatser med tyngdpunkt på hur deras liv gestaltats före behandlingen. Informationen kan också ge vägledning i själva behandlingsarbetet. Genom att använda vissa teman från målgruppsformulären vid resultatuppföljningen kan det tydligare fastställas om en förändring skett. När insatsen avslutas fylls anledning till detta i för att få kunskap om huruvida uppdraget fullföljs, behandlingsinsatsen avbryts eller något annat av vikt sker.

Inledningsintervju

Föräldraintervjun genomförs av behandlarna så snart det är möjligt efter påbörjad intensivinsats med föräldrarna var och en för sig. Är det någon fråga under pågående intervju som föräldern av någon anledning inte vill svara på respekteras detta förstås. Syftet med intervjun är bland annat att uppmärksamma föräldrarna och lära känna dem, intervjun skall formas som ett samtal. Många teman i intervjun är företeelser man ändå samtalar om och detta blir ett sätt att få struktur och dokumentation av dessa. Uppgifterna från intervjun ger också indikation om föräldrarnas behandlingsbehov och kan på så sätt tillsammans med uppdraget ligga till grund för och vara ett led i behandlingen. Intervjuns teman är även relaterade till en uppföljningsintervju och fungerar därför också som ett utvärderingsinstrument.

Inledningsintervjun med barnet/ungdomen utförs efter föräldraintervjuerna och med föräldrarnas samtycke. Det är i stort sätt samma tillvägagångssätt och syfte med barn/ungdomsintervjuerna. Det är viktigt att inhämta kunskap om hur barnen/ungdomarna själva ser på sina resurser och svårigheter som kan ligga till grund för behandlingen. Uppgifterna kan också användas i uppföljningen för att se om barnet/ungdomen anser att det skett någon förändring och huruvida de fått någon hjälp.

Barns Behov I Centrum

Inom Barn- och Ungdomsgruppen pågår utbildning inom BBIC. Detta kan leda till att utvärderingsmetoder riktade mot barn och ungdomar under projektets gång hämtas ur BBIC-materialet.

Skattning av föräldrarnas omsorgsförmåga

Skattningen görs av föräldrarna var och en för sig på vart och ett av barnen med start efter 2 veckors behandling, därefter var annan månad och inför avslutad insats. Samma skattning görs på samma sätt av familjebehandlarna på var och en av föräldrarna angående var och ett av barnen. Syftet är att skattningen ska kunna användas i behandlingen för att se utveckling, skillnader och för att urskilja vad som är viktigt att få hjälp och stöd med, att se om förälderns bild av omsorgsförmågan överensstämmer med behandlarnas samt för att kunna urskilja om förälderns omsorgsförmåga skiljer sig angående barnen rörande ålder, kön etc.

Utvärderingar

Inför intensivbehandlingens avslut lämnas i god tid en utvärderingsblankett till utredande handläggare så denne kan fylla i och överlämna sina synpunkter på utvärderingsmötet tillsammans med familjen och behandlarna. Frågorna på formuläret handlar om hur man uppfattar att det överenskomna uppdraget har uppfyllts, hur samarbetet fungerat samt övriga synpunkter om Projektets arbetssätt. De sammanvägda synpunkterna används sedan som stöd i metod- och kompetensutveckling samt i fråga om anpassning och förbättring av behandlingsrutinerna.

Vid tidpunkten för intensivbehandlingens avslut skall också föräldrarna, var för sig, fylla i ett utvärderingsformulär. Frågorna handlar om huruvida de var överens med utredande handläggare om syftet med insatsen, vilket stöd insatsen inneburit för familjen, barnet/ungdomen och för dem själva samt hur man uppfattar behandlarnas bemötande. Föräldrarnas synpunkter används sedan som ovan.

Även barnen/ungdomarna får fylla i en utvärderingsblankett var och en för sig inför avslutad intensivbehandling. Frågorna handlar om hur barnet upplevt behandlingstiden, om barnet visste vad Projektet skulle innebära, om barnet tycker att familjen fått hjälp, hur behandlarna varit mot familjen, hur eventuella insatser i skolan upplevts samt om barnet saknat något under behandlingen.

Behandlarna gör också en utvärdering inför avslutad intensivinsats. Syftet är att utvärdera det arbete som gjorts och de behandlingsmetoder som tillämpats, att finna orsaker i behandlingsprocessen som påverkat resultaten, att få vägledning om hur det framtida arbetet ska bedrivas för att lättare kunna utveckla och anpassa behandlingsarbetet och de metoder Projektet tillämpar till rådande situation och behov. Utvärderingen kan också med fördel användas av behandlarna i Projektet för att göra ett ordentligt avslut av sitt arbete.

Uppföljningsintervju

Efter ett år söker familjebehandlarna upp familjen för en uppföljningsintervju. Föräldrarna och barnet intervjuas var och en för sig och intervjun skall utformas som ett samtal. Om det finns frågor de inte vill svara på respekteras detta förstås. Syftet med intervjun är att inhämta kunskaper om huruvida familjens livssituation förbättrats med avseende på den livssituation de hade innan den intensiva behandlingsinsatsen blev aktuell. Syftet är också att sätta uppgifterna i relation till Projektets långsiktiga mål, familjens bakgrundsdata, uppdraget och behandlingsplanen. Den delen av intervjun som handlar om projektiden är en utvärdering på behandlingen då ett år har gått och föräldrarna och barnet fått perspektiv på vad de erfarit. Efter intervjun skriver intervjuaren några kommentarer beträffande intervjusituationen, exempelvis var intervjun ägde rum, vilka som var närvarande, stämningen, intresset hos den intervjuade att svara öppet och ärligt på frågorna och hur svaren överensstämmer med intervjuarens uppfattning. Dessa intervjuer ger sedan stöd i metod- och kompetensutveckling samt i fråga om anpassning och förbättring av behandlingsrutinerna.

Slutligen kontrolleras om några nya anmälningar har kommit in på familjen.

Projektets framtid och implementering

Vi räknar med att projektet *Intensivbehandling i utsatta familjers vardagsmiljö* kommer att permanentas. Om denna specialinriktning av arbetet i Öppenvårdssektionen kommer att ge de goda resultat vi hoppas kommer pengar som idag används till placeringar få användas till dessa familjebehandlartjänster. Tanken med projektet är att alla intresserade inom Familj- och Rådgivningsgruppen skall arbeta med intensiva insatser under ett halvår i taget, vilket ger fyra personer varje halvår. Vi kommer att arbeta delvis överlappande varandra, så att två fortsätter att överlappa med två nya som kliver in i projektet. Efter ett par års tid har alla socialsekreterare på familj- och rådgivningsgruppen varit delaktiga i att arbeta intensivt på detta sätt, och kan bära idéer och metoder med sig, och utveckla arbetet vidare. Genom att barngruppen och ungdomsgruppen (utredningssektionen) är delaktiga i den fortlöpande utvärderingen tillsammans med familjen får vi också ta del av deras synpunkter och idéer kring utveckling av arbetet.

Kompletterande uppgifter

Projektplanen är insänd till Länsstyrelsen i Stockholms län och gäller under förutsättning av stadsdelsnämndens beslut. Nämnden väntas behandla ärendet den 28 mars 2006. Vi inkommer med besked därefter.